

SLIM, GROEN, EN CONCURREEREND

AI-HUB OOST-NEDERLAND IN HET HART VAN INDUSTRIËLE AI

De Europese industrie staat op een beslissend moment. Geconfronteerd met zowel de groene als digitale transitie, moet het continent zichzelf opnieuw uitvinden. Deze transities zijn niet slechts beleidsambities, maar vormen de ruggengraat van de langetermijnstrategie van de Europese Commissie voor wereldwijde concurrentiekracht en duurzaamheid. Dat werd krachtig benadrukt in het Draghi-rapport van 2024, opgesteld door voormalig premier van Italië, Mario Draghi, op verzoek van de Europese Commissie.

Het rapport, officieel getiteld “Report on the Future of European Competitiveness”, waarschuwt: Europa kan zich geen uitstel veroorloven. Als we het productiviteitsgat willen dichten en onze economische toekomst willen veiligstellen, is een krachtige investering in innovatie nodig. En op geen enkel vlak is die investering zo urgent als bij Artificial Intelligence (AI).

Voor Oost-Nederland — een regio bekend om zijn sterke hightech- en maakindustrie — biedt de opkomst van AI zowel uitdagingen als enorme kansen. AI maakt slimmere productie, efficiënter grondstofgebruik en een sterkere internationale positie mogelijk. Maar het vraagt ook om digitale infrastructuur, organisatorische volwassenheid en strategische durf. Het moment om in actie te komen is nu.

De basis leggen: Data readiness als startpunt voor industriële AI

“Zonder gestructureerde data heeft AI niets om op te bouwen,” zegt Frank Dikker, oprichter van TransAI — een platform waarmee fabrikanten veilig on-premise AI kunnen toepassen.

“Digitalisering is niet zomaar een eerste stap, het is de fundering.”

TransAI's hybride oplossing koppelt machines, systemen en operators, waardoor data lokaal verzameld en verwerkt kan worden, zonder de fabriek te verlaten. Zo blijven compliance en controle gewaarborgd — twee kritieke voorwaarden in de industrie.

Ook Peter Nales van Smart4Factories onderstreept het belang van een solide digitale basis:

“Zonder digitale structuur blijft AI een belofte zonder resultaat.”

Zijn organisatie helpt mkb'ers stap voor stap om deze basis op te bouwen.

“Eerst organiseren, dan digitaliseren”

is het uitgangspunt.

Dat geluid klinkt ook bij Jeroen Linssen, lector aan Hogeschool Saxion:

“Wat je ziet in AI-toepassingen is slechts het topje van de ijsberg. Voor je AI kunt operationaliseren, moeten je processen écht data-gedreven worden.”

Die transformatie vereist meer dan software — het vraagt om infrastructuur, governance én een cultuuromslag.

De urgentie is duidelijk. Zoals Erik Fledderus van Windesheim het verwoordt:

“Zonder data readiness is er geen business case voor AI.”

In Oost-Nederland begint dit inzicht breed door te dringen — niet alleen in labs, maar ook op de werkvloer, waar AI's echte potentieel tot leven komt.

Van potentie naar praktijk: AI die nú al waarde levert

In Oost-Nederland is AI geen toekomstvisie meer — het levert vandaag al resultaten. Terwijl wereldwijd de aandacht vaak uitgaat naar AI in consumententechnologie, gebeuren de grootste doorbraken juist in de industrie. “De eerste AI-toepassingen die we zien, richten zich op efficiency,” zegt Michiel Verheij van digitaal bureau TRIMM. “Predictive maintenance, real-time forecasting en yield optimalisatie zijn niet langer alleen voor de grote spelers — ook het mkb kan ervan profiteren.”

Bij Smart4Factories ontwikkelen engineers samen een AI-agent die productieplanners ondersteunt met inzichten uit hoogwaardige procesdata. “Een soort digitale collega,” noemt Peter Nales het. Bij Saxion worden large language models ingezet om technische handleidingen begrijpelijker te maken

voor onderhoudspersoneel — met direct effect op uptime en veiligheid.

Maar de echte waarde van AI zit niet alleen in snelheid of kostenbesparing. “AI maakt nieuwe verdienmodellen mogelijk,” stelt Verheij. “De uitdaging ligt niet alleen in optimalisatie, maar ook in het herdenken van waardecreatie.”

Voor kleinere maakbedrijven is dit pad niet vanzelfsprekend. Zoals Erwin Folmer van HAN aangeeft: de meeste mkb'ers hebben geen eigen AI-afdeling. Ze zijn afhankelijk van toegankelijke tooling en fundamentele kennis. En daar helpen kennisinstellingen als HAN, Saxion en Windesheim actief bij.

Van voorspellende algoritmes tot cobots en slimme kwaliteitscontrole — Oost-Nederland groeit uit tot een proeftuin voor industriële AI. En dit is pas het begin.

Verder dan de tool: Strategie en businessmodellen in het AI-tijdperk

AI implementeren is geen simpele technologische upgrade — het is een strategische transformatie. “Een dwaas met een tool blijft een dwaas,” zegt Michiel Verheij van TRIMM. Werknemers toegang geven tot AI-tools is niet genoeg. De echte uitdaging ligt in het verbinden van AI met visie, cultuur en leiderschap.

AI is een systeemtechnologie die dwars door afdelingen en processen snijdt. “Eigenaarschap moet bij het topmanagement liggen,” aldus Verheij. “Je kunt AI-strategie niet overlaten aan alleen IT of middenmanagement. Het raakt aan hoe waarde wordt gecreëerd, wie beslissingen neemt en hoe mensen samenwerken.”

Voor veel mkb'ers is dat een stevige stap. Vandaar dat onderwijs- en kennisinstellingen bijspringen met opleidingen, toegepast onderzoek en gedeelde faciliteiten. Hun doel: AI concreet en toepasbaar maken — niet als abstract idee, maar als strategische capaciteit.

Peter Nales noemt digitale transformatie “een continu leerproces”. Visie, structuur en samenwerking zijn essentieel. In dat licht is AI geen automatiseringstool, maar een kans om het bedrijfsmodel opnieuw uit te vinden. Denk aan data-gedreven services of maatwerk door AI.

In Oost-Nederland is AI en data-gedreven werken geen extraatje meer — het wordt steeds meer de bril waardoor innovatie en strategie worden vormgegeven.

Verbinden en versnellen: de rol van AI-hub Oost-Nederland

De AI-hub Oost-Nederland speelt een sleutelrol in het ondersteunen van de regionale industrie bij het benutten van AI-kansen. Door ondernemers te verbinden met onderzoekers, subsidieregelingen en praktijkvoorbeelden maakt de hub AI tastbaar en bereikbaar — vooral voor het mkb.

“Van voorspellende algoritmes tot cobots en slimme kwaliteitscontrole — Oost-Nederland groeit uit tot een proeftuin voor industriële AI. En dit is pas het begin.”

De aanpak is praktisch: van het delen van succesverhalen tot het begeleiden van testomgevingen en pilots met cofinanciering. Het doel is helder: drempels verlagen en de AI-volwassenheid versnellen. Of zoals de hub het zelf zegt: Make AI Work.

De hub is meer dan een regionale motor; het is ook een toegangspoort tot nationale en Europese initiatieven, met netwerken als AIC 4 NL, EDIH BOOST Robotics, het Vanguard Initiative en het AI Redgio en het INDUSTR_14.0 project.

Met diepe wortels in het innovatie-ecosysteem van Oost-Nederland zorgt AI-hub Oost dat bedrijven toegang hebben tot kennis, tools en partnerschappen om AI te vertalen van ambitie naar actie — en van potentie naar concurrentievoordeel. ■

De AI-hub Oost-Nederland speelt een sleutelrol in het ondersteunen van de regionale industrie bij het benutten van AI-kansen.

Aan de slag met AI?
Kijk op www.aihub-oost.nl

